

2341

6. 81. 5

ԹԻՒ 555 Ը. ՏԱՐԻ ՇՐՋԱՆ ԺԱ.

1876

Ս.ՊՐԻՆ 3

ՇԱՐԱԹՂ

**ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՆԱՐԱԳԻՐ
ԽԱՉԱՏՈՒՐ ԷՖ. ՄԻՍԱԲԵԱՆ**

Ասի ալ Սէտանի զոհերէն մին է :

Այսարհի մէջ մարդ չկայ որ չճանչէ այս Հայ Բրուտօնը, թէպէտ այլ և այլ և տարբեր անուններով: Այս դար առաջ Խաչատուր էր, քառորդ յոբելեան մ'առաջ Պուէտ էր, այսօր ալ Միսաբեան մը: Այժմ ամենը դադարած՝ այս միայն մնացած է, և ինքն ալ դո՛հ է այս չափովը:

Դէմքը մէկ քանի կլիմաներ փոխած ըլլալուն համար թէպէտ հայկական դիմագծութիւնը քիչ մը կորուսած է, իսկ զգացումներըն ոչնուազ հայ են: Սչքերը թէպէտ նիրհել կը կարծեցնեն, բայց ամենեն աւելի կը տեսնեն, ականջները թէպէտ սուր՝ իսկ սուտ խուլըլլալու կարի իսկ վարժեն, ձայնը համեղ է, խօսուածքը սահուն, իսկ խօսելու ատեն՝ որ դուն ուրեք կը պատահի. բնաւ

մօրուքը չը շարժեր, բայց իւր ամենէն նշանաւոր յատկութիւնն է՝ խօսուածքի ոճին դաւեշտականութիւնը:

Իւր նշանաբանն է «Ունայնութիւն ու նայնութեանց, ամենայն ինչ ընդունայն է», ուստի և Խորհրդարանին մէջ իւր տուած քուէներն անգամ մէջը ունայն պարտալ ճերմակ թղթեր են: Պատրիարքը վար առնելը եթէ քուէի դրուի՝ տուածը ճերմակ քուէ է, Երուսաղէմայ վանքը. Լատինաց տալ կամ չը տալը եթէ քուէի դրուի, դարձեալ տուածը պարտալ քուէ է, ինչու որ իրեն համար Պատրիարքն ալ, Աթոռիկոսն ալ, Երուսաղէմն ալ, Եջմիածինն ալ ունայնութենէն զատ ուրիշ բան մը չեն: Եւ եթէ իւր այս նշանաբանը զգալի տիպարով մը կերպաւորելու ձև մը գտած ըլլար, զայն շինել տալով, Պէղճեան ամիրային պէտքէսին վրայ պիտի փակցնէր, որոյ հին ու նոր, մարութ կամ իւզտտ, շառագոյն կամ մուր

ըլլալը միևնոյն բանն է իրեն համար : որոյ եղբերը քիչ մ'իւզոտած ըլլալուն համար երբ իր բարեկամներէն մին օր մը գիտազուծիւն կընէր, — ինչ մնաս ունի ֆէոին աղտոտութիւնը, դուն մէջի'նը նայէ — պատասխանեց :

Միտաքեան էֆ. արտաքին ցոյցերու սիրահար չըլլալէն զատ, թշնամի ալ է, ինչ որ էր Բրուտոն Սաւայէ Բոմբիւթի-յաւիին մէջ, ճիշդ միևնոյնն է Միտաքեան ալ մեր Սզգ. ժողովոյն մէջ : Սնոր պէս երբեմն ցեխոտ օգերու մէջ քաշուիւն հաշները վրան դարձուցած Խորհրդարանէն ներս կը մտնէ, իսկ զրեթէ ամեն ատեն քաշն չը հագնելով, միշտ ուսերուն վրայ տուած կուգայ. ժողովին, բեմն կ'ենելու ատեն ուսէն թօթուելով վար նետելու թերեւս գիւրութիւն մ'ունենալու համար, բայց դժբաղդաբար բեմը ելնելու համար ալ այնքան շատ առիթ չը ներկայանար իրեն : Մինակ տակաւին Բրուտոնի պէս հօխանոց հացը անութիւն առած, կամթելով և ուտելով Խորհրդարանին դռնէն ներս չէ մտած, բայց իւր այս անփոյթ ընթացքը նուազապէս, շատ հաւանական է որ օր մ'ալ առաջ չապրովը ելնէ Սզգ. ժողովոյն դայ :

Ծանր արկածներ անցընող մարդիկը այնքան մեծ հոգ չեն ընեն արտաքին կերպարանքներնուն վրայ, իրենց միտքը անցեալ յիշատակութիւններով զբաղեալ ըլլալուն պատճառաւ. և արդարեւ ինչեւն զըրգիւ կըզայ մարդ իւր արտաքին անսքը ինամեւելու, երբ Բարիզի պաշարման ատեն զաղղիացոց հետ կատու ուտելու հարկադրեալ վիճակ մ'անցուցած ըլլայ : Թէև սա ալ տեսք է խոտովանիլ թէ Միտաքեան էֆ. անոնց չափ դժուարութիւն ու նեղութիւն քաշած չէ՝ նա արդէն ժուժկալութեան սովորած ըլլալուն համար, ուստի և

երբամբ կը զայրանայ երբ կը տեսնէ հոս թէ չքաւոր մարդիկ փոխանակ պաւանց ըստակի մուկ ուտելու, կերթան միս գնելու համար ասոր անոր դրանը առջն մուրալու : Միտաքեան էֆէնտիկ սկզբունքն է՝ մարդ իր համբաւեալ արժանիքը նուազագինելէն աւելի, յանձնառու ըլլալ կամ մէկուսացեալ ապրելու և կամ մեռնելու :

Միտաքեան էֆէնտի հմուտ մարդ է, բայց իւր հմտութիւնն ալ հոգ չ'ընեն ճանչցնելու, — չը փնտռողին ու չը ճանչցողին համար ապրանք չ'ունի մ'ախելու — ըսելով : Ինքը լաւ գրագետ է, բանաստեղծակոտ հեշտ հանճար մ'ունի, լեզուագետ է, պատմագետ է, քաղաքագիտութիւնէ ալ քիչ շատ կը հասկընայ, թէպէտ գործելու մեծ տենչ մը չ'ունի, անձանթ ու լռելեայն գործելը աւելի կը սիրէ, քան թէ քաջ հանդէս ու քան մը չ'ընելը : Ինքը թէպէտ կենաց մեծ մասը գաղղիացոց մէջ անցուցած է, և թերեւս Նաբոլէոնի կառավարութեան ալ բաւական օգտակար ծառայութիւն մը մատուցած է, բայց ինքը Գաղղիացոցմէ աւելի Խաղաղիները կը յարգէ՝ գաղղիներէնէն աւելի իտալէրէն լեզուն կը սիրէ, ասոնց դրականութիւնը աւելի կը մեծարէ, վերջապէս թէթիւ ազգէն չ'ախորժելով՝ ծանրադուլի և լուրջ ժողովուրդը աւելի նախապատիւ կը բռնէ, ուստի Նաբոլէոնի անկումէն և Բարիզի պաշարումէն ետքը երբ կը պատրաստուէր Բարիզը թողլով դուրս ելնել, Քօմիւնէն արգիլուելով, օրը քառասուն մօմ կը վառէր որ Պ. Թիէր, իր զինքը չը սիրելուն հակառակ, օր մ'առաջ Բարիզ մտնելով զինքն այդ արիւննուշա հրձիղներուն ձեռքէն ազատէ, վասն զի օր մը կամ պէթթայի հետեւել ուզելով պաշտիւ երբ քաղքէն փախչել կը փորձէր, կը տեսնէ որ ապարանքներն ու պանդոկներն կրակի տալէն կող չէր մնացած :

Ուստի Քոմիտեին ձեռքէն աղաւթին ու Պօլիս խոյս տալը մէկ ըրաւ, ուր փոքրիկ դորտամիլնամարդութեան մը բռնութենէն ետքը, Խասդիւզցւոց կողմանէ երեսփոխան ընտրուելով խորհրդարանը յղուեցաւ, Չինքն ընտրողներուն թէպէտ շնորհակալութիւն մը չ'ուղղեց տակաւին, բայց կերեւի թէ քառամեայ համարատուութեանը հետ պիտի մատուցանէ նաեւ իւր շնորհակալութիւնը, կանխիկ սակարկութիւնը բնաւ դործին չը գարով:

Միտաքեան էֆէնտի աւելի հայկական ձեւմարանի մը անդամ ըլլալու համար Պօլիս եկած ըլլալու էր, ուր հայկական լեզուին բառարանը ճօնացնելէն ու հարստացնելէն զատ ուրիշ բանի փափաք չունի, իսկ իւր բաղդէն ալ այդ ձեւմարանի առաջադրութիւնը տակաւին սերմնական վիճակին մէջը մնալով, կամայ ակամայ երեսփոխանութիւնն յանձն առնելու պարտաւորեցաւ, դրադիտութեամբը ընել չկրցածը, օր մը թերեւ երեսփոխանութեամբը ձեռք ձգելու համար, ուստի Հրէից Մեսիային դալըստեանը սպասելու համար պատուհաններնուն առաջը նստեցնուն պէս, Միտաքեան էֆէնտի ալ դատարարակութեան խնդրոյն դալստեանը սպասելով, միշտ Խորհրդարանին դրանը քովիկը կը նստի, որ տասն տարիէ ի վեր պատրաստած ծրագրին ատենախօսութիւնն ընելուն պէս կ'իջը դնէ ժողովէն:

Միտաքեան էֆէնտի սուր յիշողութիւն մը ունի, այնպէս որ իւր պատանեկութենէն ի վեր անցած անցքերն այսօրուան պէս աչքին առջեւ են, ուստի և ամեն բան ալ ճիշդ յիշողութեանը պէս կ'ուղէ որ միշտ աչքին առջեւ ըլլայ, այնպէս որ փոքր սենեակ մը բաւական համարելով իր բնակութեանը, իր պիտոյիցը բոլոր առարկայներն ու նիւթերն ալ

կ'ուղէ որ աչքին առջեւ ու ձեռքին տակն ըլլան: Հետեւաբար իւր այս յամենայնի պատրաստ կեցութիւնը դինքը քիչ մը ծոյլ ըրած է, այնպէս որ տեղէն չը շարժելու համար մահճակալին ու սենեկին դուռը իրարու հետ չուանով մը հեռաձգական հաղորդակցութեան մէջ դրած է, պառկած անդէն չ'ենելով՝ եկող հիւրին դուռը բանալու համար, անանկ որ այս վերջինը սենեկէն ներս մտնելուն պէս՝ հիւրընկալը անկողնոյ մէջ կը դառնէ: Ուրիշին ձանձրոյթ կամ աւարտ տալ չը սիրեր, իր պէտք ունեցած դրքերը, թուղթը, մատիտը ինք կ'երթայ կ'առնէ, դրիչ չը գործածեր, մէկ մը մեղանի ծախքը խնայելով՝ մէկ մ'ալ մատնելուն ծայրը չը մոտեցնէ համար, իր կերակուրը ինք կ'եփէ, իր հանդերձները ինք կը ձևէ, ինք կը կտրէ, ինքը կը կտրէ, ինքը կը կտրէ, իւր կաշին իրմէն զատ ուրիշը չը հասկընալուն համար:

Միտաքեան էֆէնտի ամբողջ կեանքը ֆիւտուրիս բաղադրութիւն մ'ըլլալով, աշխարհային արկածներու անզգայ ըլլալ սովորած է, աղգային պաշտօնավարութեան ինչ ինչ փոփոխութիւնն ինքնաբերական եղած է թէպէտ, բայց ինքը ապօրինի շահերէն չ'ախորժելուն համար, օրինաւոր վաստակին ալ դեռ սպասելու վրայ կը դառնար: Խիստ մանրախոյզ է իրեն վերաբերեալ դործոցը մասին, այնպէս որ սնտուկներով պատրաստ ձեռագիր ունենալով քովը, այս տեղի տը պարաններուն չը հաւնելուն համար պահած է որ երբ անգամ մ'ալ Արեւմուտք երթայ, հոն տպագրել տայ զանոնք:

Միտաքեան էֆէնտի բնաւ որոշ քուէ մը տուած չ'ըլլալուն համար, իւր խորհրդարանական գոյնը յայտնի չ'է, և թէպէտ ինքը, երկու կողման ալ անպատահութիւններէն խորշիկ ցոյց կուտայ, բայց կը թուի թէ ինքը բուն իսկ իր գոյնը յայտնի չ'ընելու համար

է որ սրտը քուէ տալէ կը խորշի, և երկու կուտակցութեան ալ աղեկ երենալ ճգնելուն հակառակ, երկու կողման համար ալ կաս կածելի կ'երենայ:

Խորհրդարանէն դուրս թէպէտ թշնամիներ ունի, իսկ խորհրդարանին մէջ մէկ հակառակօրդ մ'անգամ չ'ունի, և ասի բաւ է զինքը լաւ երեսփոխանութիւն մը բրած ճանցներու համար:

ՅԱՄՆՈՑ ԹԱՂԸ

Այս թաղը, որ նշանաւոր է իր խառնակներովը, անկէ ոչ նուազ նշանաւոր է նաեւ իր կնիկներուն բարքովն ու բնաւորութեամբը, որոնք փողոցին մէկէն օտար մէկուն անցնելը տեսնելուն պէս կ'ելլեն կը նստին, իրար կանցնին ու հանգիստ չեն ըլլար, մինչև որ ով ըլլալը հասկնան իմանան:

Յիշեալ թաղն ասկից 16 տարիի չափ յառաջ Պէշիքթաշէն հարս մը կերթայ, որն որ երկու եղբայր ունէր, մէկը հոս, մէկն ալ Տիարպէքիր: Հոս գտնուող եղբայրը այդ թաղը շատ սիրելուն, հազիւ երկու տարին անգամ մը կերթար մինակ քոյրը տեսնելու, այն ալ ցաւօք և հեծութեամբ:

Մօտերս Տիարպէքիր գտնուող եղբայրն ալ, որ զինուորական մըն էր, Պօլիս դալով տնգամ մ'իւր քոյրը տեսնելու համար, եղբօրը հետ անցեալ օր կ'ելլէ յիշեալ թաղը կերթայ:

Թաղին կնիկներն ու գրայիներն, որ ուրիշ բան դործ չ'ունենալով, իրար բամբասելով և իրարու դադանիքն իմանալու զբաղելով կանցնեն բոլոր օրերնին, կնոջ եղբօրը հետ զինուորականի հագուստով մարդ մը յիշեալ տունը մտնելը տեսնելուն պէս, պատուհանները բոլոր՝ դուռն և կը կտրին, ու կ'սկսին հարցախորճել իրարու:

— Բա Անթառան, կէնէ գիմացի տու-

նը երկու հոգի մտաւ:

— Ո՞վ են քի քա՞:

— Ո՞վ պիտի ըլլան, հէլպէթ քօրթիները:

— Քա մըներ տուն ալ ասանկ օրով կէնճին մեղքը մի՛ մտնար, պէլքի աղբարը եախօտ ճաշերն է:

— Քա ինչի՞ս ճաշերը պիտի ըլլայ, հէլէ մէկը պինպաշի՞ էր ինչ էր:

— Ի՞նչ քա իրա՞ւ կըսես կոր:

— Մաս որ ինչո՞ւ սուտ ըսեմ պիտի:

— Քա մեղայն աս ի՞նչ պան է, մահալէին անունը պիտի հանէ աս չըլլալու կնիկը:

— Իրաւ ամօթ պան է ասիկայ:

— Աս խայրի հիշ չի քաշուիր, ասոր մէկ ճարը նայելու է:

— Ի՞նչ ընենք քա:

— Ի՞նչ պիտի ընենք, տունէն ասոնք տուրս հանելու ենք:

— Իրա՞ւ աղէկ ըսիր, Մարիամ տուտու, ես ալ աս իրիկուն իմինս կալու ըլլայ նէ, անոր ալ ըսեմ, սա Սուրբիկին ալ ըսէ, ան ալ թո՛ղ իր աղբօրը խապար տայ, ետեւի կիւլիկին չը մոռնաք, հա՛, անորը ամենէն զօրութիւն է:

— Քա աղջիկներ, պէլքի կէնճին աղպարներն են:

— Նէ՞ մինասիպէթ, անիկայ մէկ աղպար մը ունի, ան ալ իշտէ սանկ մարդ մը:

— Ձէ քա իմին կիտածածս մէկ աղպար մը տահա ունի եղեր դուրսը, պէլքի անիկա՛ եկեր է:

— Քա չէ՞, աս եկողը երկան չ'ոք չ'որ մարդ մըն է, հիշ աղպարը չըմանիր նէ, տիւզէ տաճիկ է, աս խայրի տաճիկներ ալ ներս տունելու պաշայեց, վայ մեղքիս, զահեր վաղը մեկան լօր ալ...

— Ասանկ էնէ ժամ երթանք տէ աղաներուն խապար տանք, պարէ սըվոր հախէն կանք, զէրէ աս կըլլուելու բան չէ:

—Քալէ քա Վարդենի, աղեկ ըսիր, հայտէ Անթառան, Սուրբիկ, Կիւլիւկ...

Ասոր վրայ բոլոր մահալէցին մէկ ըլլալով շիտակ եկեղեցի կը վազեն թաղականին իմացունելու, ասոնք ալ քեհեան միխթարը կանգելով, ամենքը մէկանց յիշեալ տունը երթալու կը սլափափափուին: Այս միջոցին ինչպէս կ'ըլլայ, վրայ մարդ դալով ու դործին իսկութիւնը հասկցունելով կէս ճամբան կը մնան:

Երտալին ըսելու համար, աս թաղին թաղական աղաներն ալ թաղին կնիկներէն վար չեն մնար եղեր, մէկգմէկու խեր տեսներն:

ԱԼՍԸ ՍՈՒՑ ԱԼՍԸ ԻՐԱԻ

(Եւրոպէի Բն. 554)

—Հաւատի՛ս, թիւթիւնճիլին հաւատիսը. — դո՛ւն ինչ կուզես կոր, չափուիւ ըսէ:

—Սա թիւթիւնճիլէն մէկ հատ մը տուր:

—Նա առ', տաւը փարայ տահա՛ պիտի տաս: — Մանգումէ՛, Լրազիր՛, Մամուլ՛, թիւթիւնճիլին հաւատիսը, շինտիքի չգան, թաղէ թաղէ:

—Յօ՛ Սիրական, եկու հոս, մոռցար ինծի:

—Հա՛ իրաւ, նա՛, տուր նայիմ փարան:

—Յօ՛ կայնէ նայիմ, ասոր մէջը անանկ բան չիկայ:

—Իրաւ ըսիր, իմ աչքովս նայէ՛, չեն մնաս. — Երմտիքի չգան:

—Նա՛ ծօ Սիրական, սա դիմացի սահաթճիլին խանութէն ալ կը կանչեն կոր:

—Սահաթճիլին հաւատիսը, թօհաթճիլին հաւատիսը, — ուր՛ է, որ՛ սահաթճիլին խանութէն կուղեն կոր:

—Եկու նայիմ մէկ հատ մը տուր:

—Կեցի՛ հո տամ, երկու հատը մէկէն

կ'առնես կոր, զաթը իմ քովս ալ չի մնաց:

—Յօ Սիրական եկու հոս նայիմ, ասոր մէջը անանկ բան չիկայ:

—Մէջն է մէջն է:

—Ուր է ծօ, ցուցնէր նայիմ, չենէ զաղէթաղ ետ առ տէ փարաս տուր:

—Ես անանկ բան չիտամ, զաղէթան կարդալէն ետքը խայրի ետ չեմ առներ:

—Էյ չենէ տաւը փարա վար տիր տէ, մնացածը տուր:

—Ես տաւը փարայով զաղէթա՛ չեմ կարդացներ, անիկայ Անտիրեստը կընէ. — Եարիվարի՛, Մամուլ՛, Նորադիր՛, Միմու՛, սահաթճիլին թիւթիւնճիլին, թիւթիւնճիլին թօհաթճիլին, թօհաթ թօհաթ հաւատիսներ:

—Ղաղէթաճի, եկու, տըկէ մէկ հատ մըն ալ ինծի տուր:

—Հայտէ, չափուիւ ըրէ, Զուլաճի խանէն ալ կը կանչեն կոր:

—Ուր է ծօ մէջը անանկ պան չիկայ:

—Աղէկ փնտրուէ, հէլալէթաէ կը դըտնաս, հայտէ փարան տո՛ւր, չենէ...

—Յօ տէմինտէն պերի է իշտէ զաղէթային մէջը կը փնտրուեմ կոր Մահմուտ փաշայի թիւթիւնճիլին, չեմ կըտնար կոր իշտէ:

—Էյ չես կըտնար կոր նէ, Մահմուտ փաշային մէջը փնտրուէ՛ զաղէթային թիւթիւնճիլին:

—Վայ Սիրական վայ,

—Եէն կեցիր. — Եարիվարի՛, Մամուլ՛, թիւթիւնճիլին հաւատիսը, առաւ քալեց խայրի թիւթիւնճիլին:

—Եկու ծօ՛ զաղէթա մը տուր:

—Ուրիկէ կ'ուզես կոր:

—Իշթէ՛ սա թիւթիւնճի է սահաթճի է ինչ է, ատկէ մէկ զաղէթա մը տուր:

—Նա մէկ հատ մըն ալ քեզի:

— Ուր է ծօ՛ մէջը անանկ պան չի կայնէ:
— Այ՛ ճանրմ, չէս հաւտարնէ իշտէ
սա փուսուլան նայէ՛, մէջը դրուած է:

— Ես չեմ տեսնար կոր:

— Ձեռ տեսնար կորնէ ես ինչ ընեմ:

— Ինչ պիտի ընես, չէնէ զաղէթատ
եռ պիտի առնես:

— Էօ՛ֆ, ճանրմ, իրիկուն եղաւ ձգէ
հախաս երթամ զաղէթաներս ծախեմ:

— Թող չեմ իտար, թա՛ քի եռ փա-
րաս, եռ քի մինչև որ թիւթիւնճիւն չըցու-
ցունես նէ:

— Սնիկա կնա՛ Ծարիվարին հարցուր,
ան կիտէ կոր աեղը:

— Հայտէ նայինք, իրաւ որ էյէր սուտ
կըսես կորնէ, մէյմալ հոռիէ չես կընար
առնիր հա՛:

— Ձէ՛ չէ՛. — Մանգումէ՛, Նորագիր՛,
Լըաղիր՛, Ծարիվարի, Մամուլ, սահաթճիին
հաւատիսը, թօհաֆճիին հաւատիսը, Բլէ
թիւթիւնճիւլին հաւատիսը, թաղէ նորգնար
հաւատիսներ:

— Ծօ Սիրական, եկու, որին հաւա-
տին է ծախածդ:

— Իշտէ սա թիւթիւնճիւլին հաւատիսը:

— Էյ Մահմուտ փաշային հաղըրճինե-
րէն լաթ առնելուն հաւատիսն ալ կայ մէջը:

— Երթամ անանկ է նէ Ծարիվարին
ըսեմ տէ, ան ալ դալ շաբթու. — հայտէ Ծա-
րիվարի Մամուլ, թիւթիւնճիւլին հաւատի-
սը, քիչը կնաց շատը մնաց:

Ծարիվարի.

ԹՈՒՍԼԷԹԻ ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

— Ծօ Յակօր հայտէ Ագապի տուտունըն
էվինէ կիթտէ սէօյլէ քի պիրաղ բըռէնսէս-
ինի, պիրտէ պօթլարընը վէրսին. ժամլարը
կէգէճէյիմ:

— Տուտու, պէնիմ տիլիմ տէօնմէյօր պէօյ-

լէ դու լաղըրալար սէօյլէյէմէյօրըմ պիր
թեղըրերէ եաղտա կէօթիւրէյիմ:

— Ծօ հայվանըք լաղըմ տէյիլ բըռէնս-
էս, պօթլ տէնմէղ չէյէր մի՛, սէօյլէ պաքա-
յըմ:

— Բռնէս բըռէս կօթ:

— Ծօ էչէք, մաքսուս էտէյօրսուն քի
կիթմէյէսին տէյի, թէնպէլ միւսիւպէթ,
կօթ սէնին կիպի օլաւ:

— Կէօղիւմին նուրու վիւթին աու-
տում, նէ՛ հաքալըմ, պիր թիւրլիւ աղըրը
ալըշարաւաւըմ:

— Կէօղիւն չըդաօրճա, պէսլէմէ իլէ
մութվաքա սիքօսթա էլա քօնաայը չաղը-
րըյօրսուն տա, պէնիմ տէտիքլէրիմէ տիլին
տէօնմէյօր մու:

— Օնա պաքարսան, սէնտէ տահա պիր
այ օլմաւը շու ինկիլիղ մէհէնտիսինէ մու-
հապպէթ վէրտին, չաթրա բաթրա ինկիլիղճէ
սէօյլէմէյէ պաշլաւըն:

— Նէ՛ տէմէք իսթէյօրսուն, պուտալա:

— Տէմէք իսթէրիմ քի սէվտա պիր
հաթթատա ատամա Ձինճէ պիլէ էօյրէթիւր:

— Էօյլէ խամուռ իշլէրինէ քարշըշմա,
լըղըրճուկ սէնտէ, սէն քի՛մ, սէվտա քիմ
պա՛ք քաքու չալընըյօր քի՛մ տիր:

— Յիլօմէնա տուտունուն պէսլէմէսի
կէլիշ մաքսուս սէլամ կէթիւրմիշ աղըրըք
շինեօնունու իլէ եաղլըք չէմսիյէնի իսթէ-
միշ:

— Յիսուս Մարեամ, պէն նէ՛ իլէ սօ-
քաղա չըքալըմ պիլմէմ, նէ իտէ եօքարտա
օտամտան ալըն տա վէրին:

— Քա Աթանասուլա՛, շու դարշըրի
Մառինին էվինէ կիթ տէ պիր քօլալը մի-
սօ վարսա վէրսին:

— Քալէ տուտու, ծնլառ ցամասիւ եա-
բածաք, պէնիմ միսօ վառ քանօնաքի ամմա,
կէճէ էքիսիւ կիտէճէք պիլիմու աքսա-
տէնֆօսմու պառապառ լաղիմ օլածաք:

—Յօ՛ Յակոբ, պազ կէնէ դաբու չա-
լնելոյ, քիմ տիր:

—Տուտու, Վերօնիկ տուտունուն էվին-
տէն իւշ չիֆթ ինճէ/չորապ իսթէյօրլար,
Լուցիկ տուտու տա խապէր էթմիշ քի պիր
կէօմէք վերսինլէր տէյի:

—Քա մեղայ պու նէ՞ այքընը շէյ տիր,
տահա պաշկա աճապ նէլէր իսթէյէճէքլէր՝
ձօ՛ Յակոբ, Աղապի տուտունուն էվինէ
կիթտին կէլո՞ին:

—Այիթտիմ տուտու, կօթլարը սապահ-
լայըն էրքէն Թադուկ տուտու իսթէմիշ օնա
վերմիշլէր, ազշամ ժամը իշին տէ Սօֆի
տուտույա բըռնէսի սէօզ վերմիշլէր:

—Բըռնէսէս տէսէնէ պլը:

—Նէ իսէ բըռնէս օլտուն բըռնէսէս
օլտուն կէշմիշ օլա, սէնտէն էրքէն տապրա-
նան դարմըշ:

—Էյ պու կիւն պէն սօղաղա չըքըպ
ժամլարը կէզմէսէմ եանի չըլարըրըրմ,
Քէշկէ շիննօնումու շէմսեյէմի վերմէյէտիմ,
քալէ Աթանասուլա կէնէ քիմ տիր դաբու:

—Քալէ տուտու, Էսանիկ տուտու պիռ
ցիֆտէֆթա նօմէո էտիվէն իսթէո իմիս:

—Էյ արթըք պուրասը տէօրթ եօլ աղ-
ղը տէյիլ, քա մեղայ վայ կիւնաշըմա, աղը-
ճըք տահա տուրսալար մաքառա թիրէսի
իսթէյէճէքլէր, եօք տուր տէյին, վէրէ վէ-
րէ չըպլաք քալամամ:

—Տուտու, սանա պիր շէյ սէօյլէյիմ
մի՞ ոէն պու կիւն չու ժամլարտան վաղ կէշ
տէ էվտէ օթուր, չիւնքիւ չիմտիքի քօռ-
թէն ինկիլիղ տիր, օնլար խղճահարլարը
սէվմէղլէր, տույարսա բէք էյի պիր շէյ օլ-
մաղ, հէմաէ պու կիւն կէլէճէք կիւնիւ
տիր, սէնի էվտէ պուլմաղսա խըրսընը
պէնտէն ալըր

—Յօ՛ սանա նէ՞ եաբտը քի քօրքույօր-
սուն:

—Պիր կիւն կէլաի, սէնի սօրտու,
պէնտէ եալան սէօյլէտիմ պուրտա տէյիլ
տէտիմ, էօճ սաքլատը, սօքաքտա պուր-
նումա պիր եսւմուք վուրտու քի օ կիւն-
տէն պէրի խըմխըմ քալալմ:

ՈՒՅՏՈՒՐՄԱՍԻՕՆ

—Քա աղչիկ աղ թեւերուդ հալը ին՞չ
է մօս մօռ էղեր է:

—Տուտու, երէկվան կըսմիթներէն
եղաւ մինակ թեւերըս ըլլայ նէ խայիլ եմ..

* * *

—Չօք երլլարա, տուտու պէքճի պապա-
նըն բասդալեա պաքշիշինի ունութ մայըն:

—Հայտէ մունտար սէնտէ քաշ-թանէ
պաքըռ թէնճիրէմի չալտըլար սէն օնլարըն
բարասընը վերսէնէ:

* * *

—Հաճի պէյ զատիկտէ ըուպա եաբ-
տըրամատըմ, պու նէ իւսթ պաշտըր տէրլէրսէ
նէ՞ տէյիմ:

—Բէք քօլայալը, ղէվլէք կիպի զատիկ-
տէ եէնի ըուպա կէյմէք ատէթիմ տէյիլ
տիր տէմէլի:

* * *

✠ —Միւսիւ Վէնսան, տուն մատամընըդը,
Միխայաքի քօլթուղունա ալմըշ քիլիսէլէրի
կէզտիրիօր բտը սէնին մալիւմաթըն վա՞ր մը:

—Քրիստօնեաճա շէյ օլտուքտան սօնրա
մալիւմաթըմ օլմուշ օլմամըշ պէյիս եօք:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԻ ԱՌԱՆՈՐ ԲԱՆՔ

Ի՞՞ԳԱՐԻԷԼ ԱՐԲԵՊԵՍԿՈՐՈՍԷ

ԱՅՎԱԶԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

Այս դրոյից ինչպէս որ անունն ալ կը ցուցնէ, հազար և մէկ հասարակաց փորձառութիւններէն քաջեալ իմաստաւորաց առակներ կը պարունակէ, որք մեծաւ մասամբ շատերուն ընտանի են, սակայն կան պինտ շատեր ալ մասնաւոր դաւաճական առակներէն որ թէկնոր բայց կարճ զուարճալի և օգտակար են:

Քին թղթակազմի	2 ֆրանք
Կազմեալ	3 "
Կաշեկազմ	3 1/2 "

Կեդրոնատեղին է գրատուն Փարիզու, Յակոբեան խան, թիւ 13 ի Չագմագճըլար հօդուշու, եւ գրատուն Պաղտասար աղայի Սրապեան Մերճան չարչի թիւ 29:

ԲԱՆԿԻ Ե՛՛՛ ՄՕՆԹԵԻՆ

ԲԱՆԿԻ ՊԱԹԱԳՀԱՆԵԼԵՐԻ

ԹԱՐԴՄԱՆԵԱՅ

ՅՈՎ. ԷՅ. ԹՕԼԱՅԵԱՆ

Գաղղիացի հաշակաւոր վիպասանին հետաքրքրական և զբաւիչ այս գործը, որոյ տաճկերէն թարգմանութիւնը մաս առ մաս Մէճմուլայի մէջ հրատարակուելով կը շարունակուէր, այս անգամ աւարտած ըլլալով, ամբողջ գործը մաքուր և պատկերազարդ տպագրութեամբ միահատոր հրատարակուած է Քիրիճեան տպարանէն:

Կը ծախուի Պօլսոյ Հայ գրապահաւաց քով, Բերա Աղաճամի թիւ 185, ծխալահաւ Կիւլլերան Ստեփան աղայի, Թագսիմ թիւ 59 ծխալահաւ Նիկոզոս աղա Տէտեհանի խանութներն:

Քին 3 արծաթ մէճիրա:

Կ. ԲՕԼ ՏԸ ԴՕՔ

ԵՂԵԱՅՐ ՅԱՆՈՐՈՍ

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ

Խ. Մ. ԵՆԴԵԼԵԱՆ

Գաղղիացի զուարճարան վիպասանին այն հրահանգիչ, հետաքրքրական և զուարճալի գործը, որոյ տեւոր առ տեւոր հոյերէն թարգմանութիւնը հրատարակուելով սկսուած էր, այս անգամ աւարտեալ գործն ամբողջ միահատոր կաղմուած կը ծախուի. քին 30 դր.

Կը գտնուի բոլոր գրապահաւաց քով:

ՏՕԴԹԵՕՐ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Պատրաստ է իրեն դիմող հիւանդները դարմանել ամեն երեքշաբթի և չարաթ ժամը 3—5 Սամաթիա Հայկական ընկերութեան դաղինօին դէմը Մ. Ճիւլանին Դեղարանը, և ժամը 8—10 Սուլթան Ահմէտ Մ. Ժօրմ Ծաննեթիտիսի դեղարանը թիւ 128:

Մամլոյ իւրաքանչիւր շրջանը 52 օրինակ է:

Ստորագրութեան տեղն է Պօլիս, Զինճիրլի խան վերի յարի թիւ 18:

Դուրս երթալիք թերթից փոստայի ծախքը առնողին վրայ է:

Շրջանին գինը դահեկան կանխիկ 60

Կիսաշրջանը " " 30

Մէկ թիւը փարայ 50

Ծանուցման տողն է դահեկան 2

ՇԱՐԱԳԻՐ—ՏԵՕՐԷՆ

ԳԵՈՐԳ Յ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ